

Essentiële inzichten voor het gebruik van onderwijsruimten

Whitepaper 3 van 6

Dr. Bart Valks
Smart campus expert

Introductie

In de vorige paper hebben we uitgelegd hoe het meten werkt en welke keuzes je daarin moet maken. De volgende stap is dat je gaat rapporteren op het ruimtegebruik van jouw onderwijsruimten.

Wat ons betreft zijn er drie essentiële onderdelen die elke rapportage moet hebben. Welke dat zijn? In deze paper gaan we je daarin meenemen!

Key takeaways

1

Rapporteer de jaarcijfers van de bezetting en benutting t.o.v. de doelstelling voor het eerste globale beeld van het ruimtegebruik.

2

Vergelijk de jaarcijfers met voorgaande jaren en duid zo de ontwikkeling van het ruimtegebruik.

3

Verdiep op de bezetting en benutting per week en evt. per dag en per uur om te identificeren waar kansen zitten voor optimalisatie.

Inhoud

- 6-8 **Geef strategisch inzicht met jaarcijfers**
- 9-12 **Laat de ontwikkeling zien ten opzichte van voorgaande jaren**
- 13-14 **Ontdek kansen door inzichten per week, dag en uur**

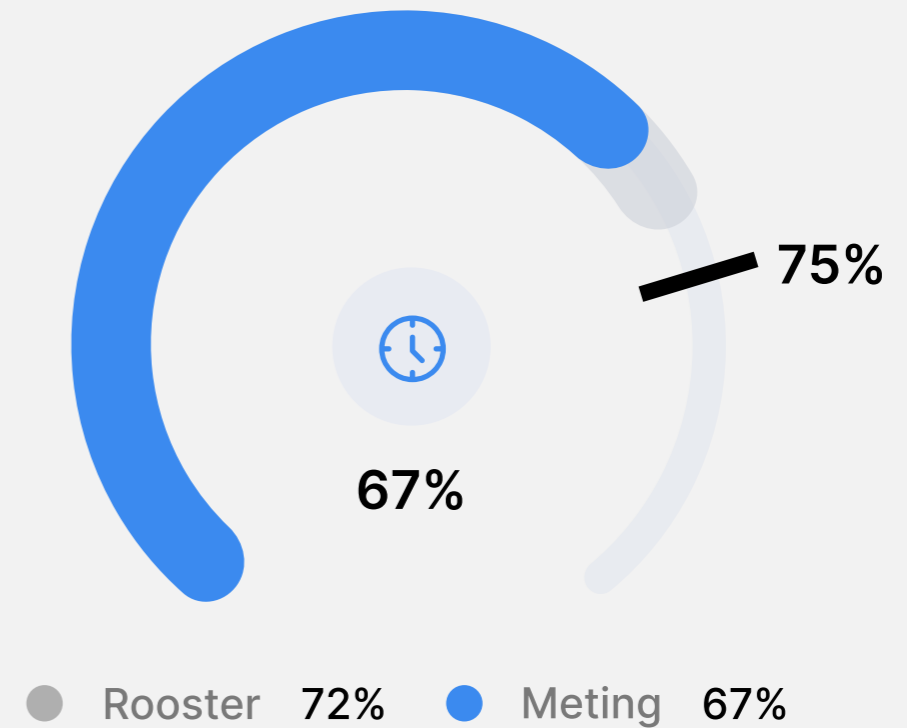

Geef strategisch inzicht met jaarcijfers

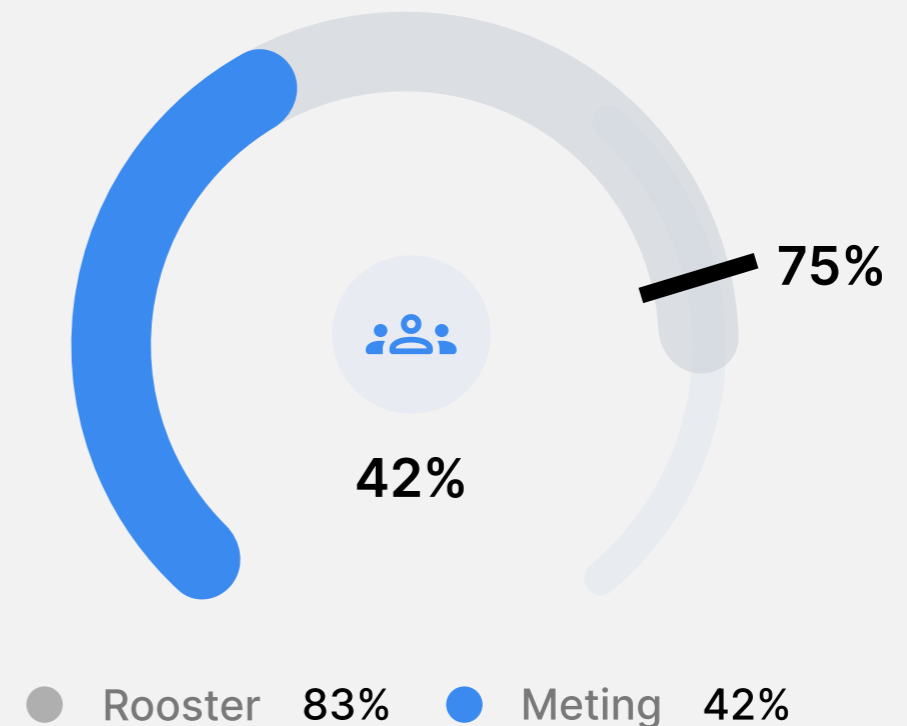
We beginnen met de jaarcijfers van de bezettingsgraad en benuttingsgraad. Dat kun je rapporteren door simpelweg de geroosterde bezettingsgraad en benuttingsgraad te vergelijken met wat er uit de metingen komt. Vergelijk hier alle onderwijsweken met elkaar (dus haal witte weken, tentamenweken en vakantieweken uit de selectie).

Op de volgende pagina geven we een voorbeeld van hoe dit eruit ziet, op basis van gemiddelde data van al onze partners [1]. De statistieken op basis van het rooster zijn in grijs weergegeven, en in het blauw zie je de cijfers op basis van de meetgegevens. Uit deze grafiek kun je dus opmaken dat de roosterbezetting 72% is, en de werkelijke bezettingsgraad gemiddeld 67% is. 5 procentpunt van de geroosterde bezettingsgraad zijn dus no-shows. De benuttingsgraad in het rooster is 83%, tegenover een daadwerkelijke benuttingsgraad van gemiddeld 42%. Het verschil tussen het rooster en de meetgegevens betekent dat gemiddeld slechts 50% van de studenten komt opdagen.

Bezettingsgraad

Benuttingsgraad

Op basis van gemiddelde data van onze klanten blijkt dat zowel de bezettingsgraad als de benuttingsgraad verder verhoogd kan worden. Vergeleken met de doellijn is een verbetering van resp. 8 en 33 procentpunt mogelijk.

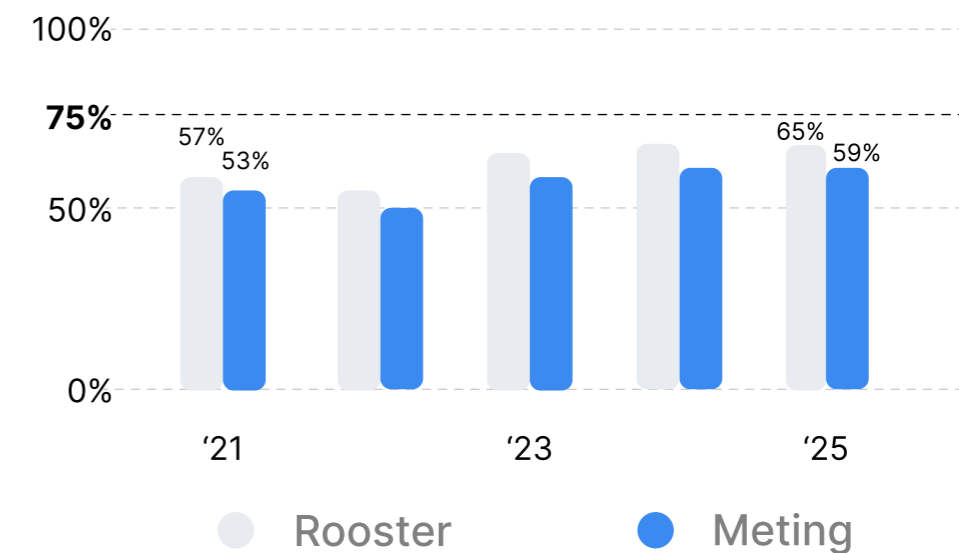
Wat je ook in de grafieken op de vorige pagina ziet, is een doellijn op 75%, zowel voor de bezettingsgraad als de benuttingsgraad. In de volgende whitepaper zullen we verder uitweiden over waarom de doellijn op 75% ligt. In ieder geval is het is belangrijk om hier te weergeven wat de doelstelling is, zodat je direct kunt zien wat het verschil is tussen de huidige situatie en de ambitie.

Wat de vergelijking tussen het gebruik en de doellijn duidelijk maakt, is waar de potentie zit. De bezettingsgraad ligt zowel voor het rooster als in de werkelijkheid ietwat onder deze doellijn: hier is in ieder geval nog verbetering mogelijk. De benuttingsgraad ligt voor het rooster boven de doellijn, maar in de werkelijkheid ver eronder. Ook hier is dus nog verbeterpotentie.

Laat de ontwikkeling zien ten opzichte van voorgaande jaren

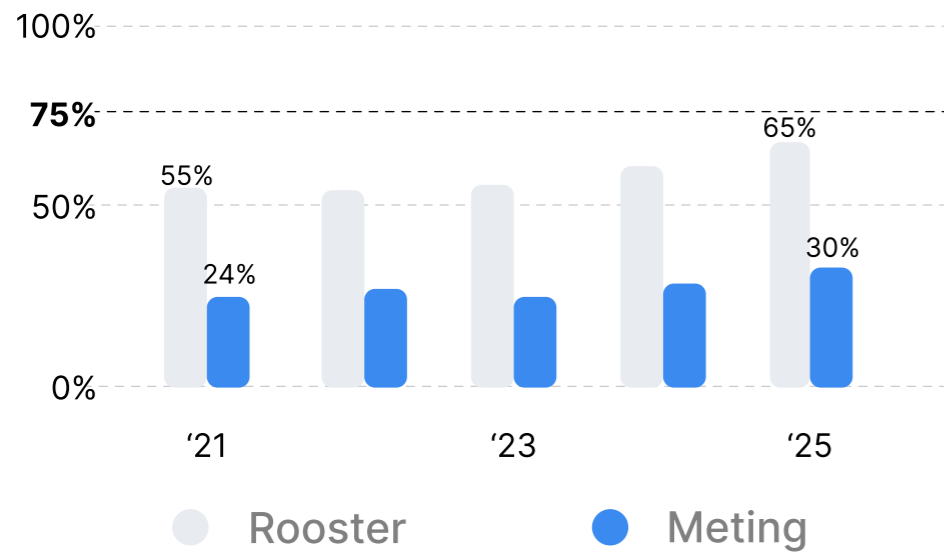
De volgende stap is om de gegevens uit de voorgaande grafieken te vergelijken met voorgaande jaren en om hieruit op te maken of het ruimtegebruik verbetert als gevolg van interventies. Hier geven we een impressie hoe dat eruit zou kunnen zien (o.b.v. Valks et al. 2021) [2][3].

Bezettingsgraad (2021-25)

[2] Deze grafieken bevatten fictieve data. Historische gebruikscijfers zijn niet beschikbaar.
[3] Valks B, Blokland E, Elissen C, van Loon I, Roozmond D, Uiterdijk P, Arkesteijn M, Koutamanis A, Den Heijer A (2021), "Supporting strategic decision-making on the future campus with space utilisation studies: a case study". Property Management, Vol. 39 No. 4 pp. 441-465, doi: <https://doi.org/10.1108/PM-09-2020-0054>

Benuttingsgraad (2021-25)

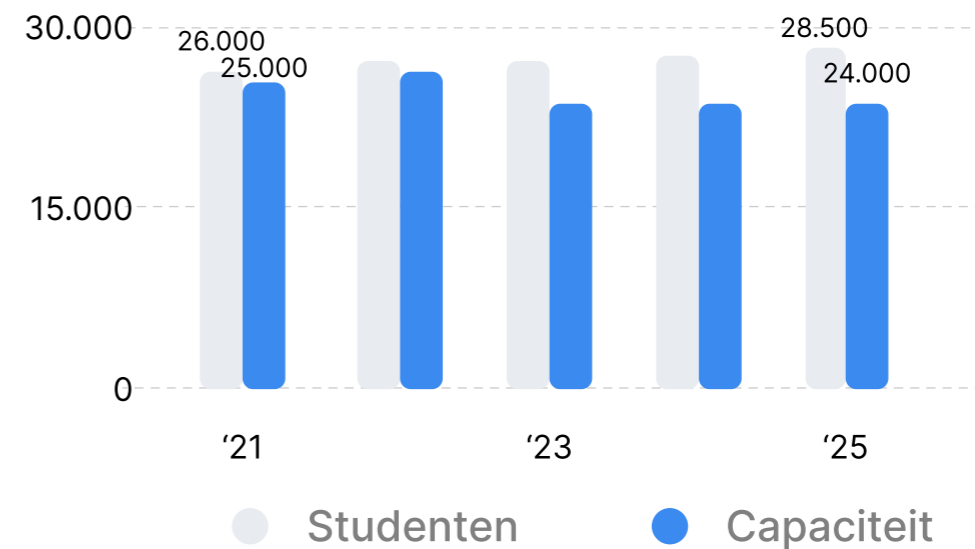

Uit deze grafieken kun je opmaken dat de bezettingsgraad en benuttingsgraad door de tijd heen iets zijn gestegen. Hier kunnen verschillende oorzaken aan ten grondslag liggen. Om die reden is het heel nuttig om een grafiek te tonen met de ontwikkeling van studentenaantallen en capaciteit aan onderwijsruimten. Zo kun je opmaken of de capaciteit is toe- of afgenomen en of dit zichtbaar is geworden in het ruimtegebruik.

Een voorbeeld van zo'n grafiek zie je hieronder [4]. In de grafiek is te zien dat de studentenaantallen zijn gestegen, en de capaciteit iets is gedaald. De capaciteit per student was in 2021 0,96 stoel per student en is in 2025 nog maar 0,84 stoel per student; een capaciteitsreductie van 12 procent.

Als je deze grafiek vergelijkt met de vorige grafieken, dan helpt deze om uit te leggen waar de hogere bezettings- en benuttingsgraden vandaan komen. Het is te verwachten dat een daling van de capaciteit per student leidt tot hogere bezettings- en benuttingsgraden, terwijl een stijging van de capaciteit per student leidt tot lagere bezettings- en benuttingsgraden.

Ontwikkeling studentenaantallen en capaciteit

[4] Deze grafieken bevatten fictieve data. Historische cijfers en totale capaciteitsaantallen zijn niet beschikbaar.

Contextuele informatie is bij deze grafieken zeer belangrijk. Welke ontwikkelingen hebben een rol gespeeld bij deze wijzigende verhouding en een stijging in het ruimtegebruik? Wijzigingen in de voorraad qua type zalen, veranderingen in groepsgroottes van vakken, introductie van nieuwe onderwijsprogramma's zijn allemaal zaken die invloed op het ruimtegebruik kunnen hebben. Misschien moet je hier ook meer de diepte voor in om te laten zien wat het effect is. Grafieken die de samenstelling van de zalenportefeuille en behoeften van onderwijsprogramma's laten zien, kunnen hierbij helpen.

Tenslotte: als je in het verleden hebt gewerkt met handmatige metingen of een beperkte sample van zalen, let dan op dat je deze vergelijking eerlijk maakt (o.b.v. dezelfde meetperiode en soort zalen)!

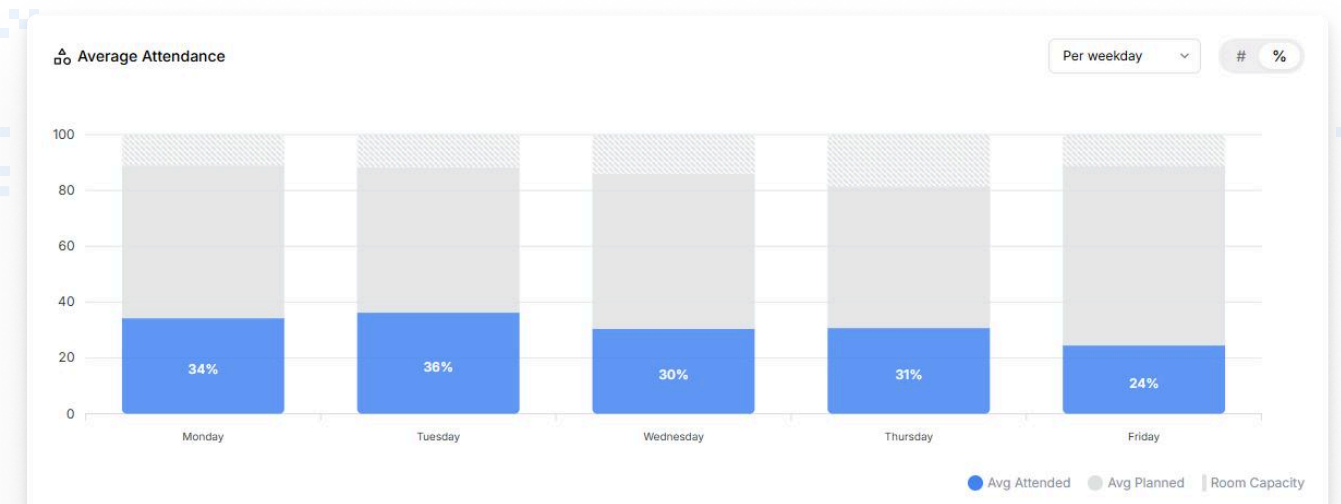

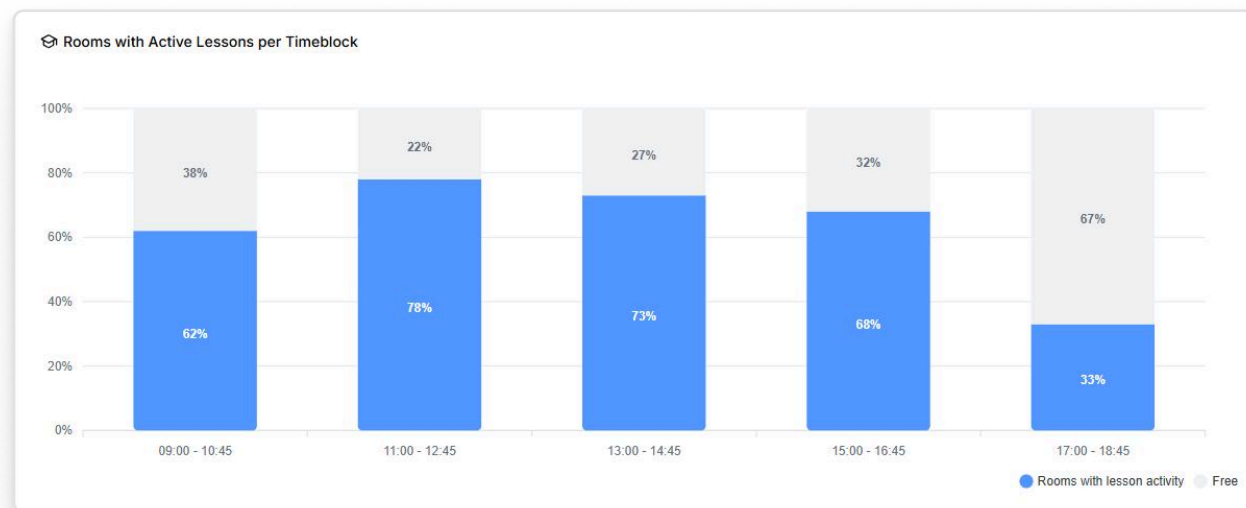
Ontdek kansen door inzichten per week, dag en uur

Een ander belangrijk inzicht die je met behulp van real-time data kunt krijgen, is een ontwikkeling van de bezetting en benutting gedurende het academisch jaar. In de Attendance feature van het Pleq platform kun je ook dit soort inzichten zien.

In de grafiek hieronder is de benuttingsgraad per dag van de week weergegeven. Uit de grafiek blijkt dat er per dag verschillen zitten in de geplande benuttingsgraad: op maandag wordt er een betere match gemaakt tussen de groepsgrootte en de zaalgrootte dan op donderdag.

Daarnaast is duidelijk te zien dat de opkomst verschillend is. Dinsdag worden de lessen het beste bezocht, terwijl vrijdag het rustigst is.

Deze informatie kun je heel goed gebruiken voor de roostering. Misschien valt er te schuiven met lessen, zodat je de drukte optimaal kunt spreiden, of juist momenten vinden om congressen en onderhoud in te plannen. Een andere mogelijkheid is om lessen om te boeken naar andere zalen wanneer de opkomst te ver terugloopt. Hiermee hou je de match tussen groep en zaalgrootte in orde, en speel je grotere zalen vrij voor andere lessen.

In de grafiek hierboven is de bezettingsgraad per lesblok te zien. Ook hier is een duidelijk patroon te zien: de eerste uren in de ochtend en de laatste uren in de middag worden beduidend minder lessen geboekt dan in het midden van de dag.

Grafieken met de bezettings- en benuttingsgraden per week, dag en uur laten zien waar mogelijkheden zitten om activiteiten te spreiden, congressen in te plannen en om lessen om te boeken naar passendere zalen als de benutting te ver terugloopt.

Volgende whitepaper

Ruimtegebruik data toepassen in business cases

De drie belangrijkste inzichten in een rapportage over het ruimtegebruik zijn dus:

- (1) de bezettingsgraad en benuttingsgraad over de gehele portefeuille, incl. vergelijking met het rooster;
- (2) een vergelijking met voorgaande jaren; en
- (3) een tijdsdoorsnede van de cijfers, kijkend naar weken, dagen en uren.

De volgende vraag is: welke beslissing(en) neem je met deze informatie? Dat is het onderwerp van onze volgende whitepaper.

Wil jij ook inzicht in je ruimtegebruik? Neem contact met ons op!

Maak een afspraak

Dr. Bart Valks
Smart Campus Expert

✉ bart@pleqcampus.nl

🌐 pleqcampus.nl